

Civilstyrelsen, Fondskontoret

20. januar 2016

Digital Post til Civilstyrelsen

civilstyrelsen@civilstyrelsen.dk

<https://minside.borger.dk/post?function=inbox&mailboxid=5146>

Erhvervsstyrelsen

erst@erst.dk

Til Civilstyrelsen og Erhvervsstyrelsen

Vi er en gruppe mennesker, som i en lang årrække har ydet gavebidrag til Martinus Åndsvidenskabelige Institut (herefter benævnet MI) på Frederiksberg, da vi altid har vidst, at det var en selvejende, almennyttig organisation under Civilstyrelsen.

Vi henvender os herved til Civilstyrelsen og Erhvervsstyrelsen i anledning af nogle ændringer, som er foretaget i Instituttets oprindelige love, som blev udfærdiget i samarbejde med stifteren, forfatteren Martinus Thomsen (kaldet 'Martinus'), og er dateret 25. maj 1982. Disse love støtter sig på Martinus' testamente (1980) § 3, som pålægger hans arvinger at respektere de optegnelser, han efterlader sig. Martinus døde i marts 1981.

Instituttet, som ifølge de oprindelige love var en selvejende, almennyttig institution, har undergået nogle ændringer, som vi ikke mener er i overensstemmelse med Martinus' testamente.

Som det fremgår af vedhæftede "Sammenligningsskema-vedtægter 1982-&-2014", som påviser ændringerne mellem de oprindelige love fra 1982 og de nye fra 2014 ("Fonden for Martinus Åndsvidenskabelige Institut", cvr.nr. 19961486), er der fem paragraffer, som ikke måtte ændres. I 1982-loven, § 9, stk. 2, er det udtrykt således:

"Efter Martinus ønske må der ikke foretages nogen ændring af institutionens principielle formål og struktur, således som disse er beskrevet i §§ 2, 3, 4, 9, og 10."

Fondens historie har følgende kronologi. [forkortelsen "gl." er brugt for "gamle", og det er vores fremhævelser med fed skrift]

1982 Martinus love for "Martinus Åndsvidenskabelige" Institut - som almennyttig **Institution**

1996 deles institutionen i to "tvillinge"-**fonde:**

"Martinus Idealfond" cvr.nr. 20033878 ikke erhvervsdrivende

"Martinus Aktivitetsfond" cvr.nr. 19961486 erhvervsdrivende

2001 og 2003 foretages mindre ændringer i ovennævnte "tvillingefonde"

2014 oprettes ny "Fonden Martinus Åndsvidenskabelige Institut" cvr.nr.19961486

Ved delingen i to "tvillingefonde" i 1996 blev den ene fond almennyttig og ikke-erhvervsdrivende, medens den anden blev erhvervsdrivende. Allerede ved denne lejlighed skete der i begge fonde en ændring i formålsparagraffen, § 3, som ikke er i overensstemmelse med Martinus' love fra 1982, eftersom paragraffen ikke måtte ændres:

I den almennyttige Martinus Idealfond blev gl. § 3 "degraderet" fra sin status som **hovedformål**. Den blev rykket ned på andenpladsen som "stk. 2" i en ny § 3 og fik en tilføjelse, som herunder er fremhævet med kursiv i rød skrift:

(1996) ny § 3, stk. 2:

I hele sin virksomhed og med alle de midler, der står til dens rådighed, skal institutionen udelukkende tjene følgende almennyttige formål:

Bevare Martinus samlede værker uændret, som de foreligger fra hans side,

Oplyse om disse værker, og

Gøre disse værker tilgængelige for interesserede, herunder ved publicering, oversættelse og undervisning i betryggende form *og ved uddelinger og tilskud til disse aktiviteter.*

*Fondens formål er ikke at drive Martinus Center med alle dets aktiviteter, ligesom det heller ikke er fondens formål at drive ejendommen Mariendalsvej 94-96, 2000 F. Disse aktiver, som ejes af fonden, **udlejes til Martinus Aktivitetsfond**, der fra oprettelsen den 1. januar 1995 står for den erhvervsmæssige drift.*

(1996) Begge tvillingefonde fik følgende nye "**hovedformål**" som henholdsvis stk.1 og stk. 2:

Hovedformålet med Martinus værker er: Udvikling af åndsfrihed, tolerance, humanitet og kærlighed til alle levende væsener" (Livets Bog, stk. 117). Formålet er således at fremme verdensfreden overalt på jorden.

I Martinus Aktivitetsfond - den erhvervsdrivende fond - blev der tilføjet yderligere et formålsstykke:

stk 1 De erhvervsmæssige aktiviteter er alle nødvendige forlagsaktiviteter, dvs. at udgive tidsskriftet Kosmos og Martinus bøger på forskellige sprog, samt annoncering og oplysning. Andre hovedaktiviteter er udlejning af kursusfaciliteter og (sommer)boliger i Martinus Center i Klint, forlags- og kursusvirksomhed incl. leje af Mariendalsvej 94-96, 2000 F samt undervisning og de forskellige hertil knyttede serviceaktiviteter, som f.eks. drift af cafeteria m.m.

Martinus' forfatterskab er kernen i Instituttets virksomhed, og derfor er det først og fremmest ændringen af ovenstående formålsparagraf, gl. § 3 1982 til ny § 5 2014 i Institutfondens nye fundats, som er uacceptabel i forhold til testamentet. Martinus havde eksplicit ønsket, at den paragraf ikke måtte ændres. Den skulle UDELUKKENDE dreje sig om, hvad der skulle ske med hans værk, Det Tredie Testamente,

På trods af dette er der i **2014** sket en **yderligere nedprioritering** af den oprindelige formålsparagraf.

Det er sket ved, at gl. § 3, som altså i 1982-lovene udgjorde HELE formålsparagraffen, ikke alene er rykket ned på tredjepladsen som "stk. 3" i ny § 5, men den er også blevet "svækket", fordi paragraffen har **skiftet nummer til ny § 5**.

Det oprindelige **hovedformål** om at "bevare Martinus tekster uændrede, som de foreligger fra hans side" har måttet vige pladsen i formålsrækken til fordel for forretningsmæssige aktiviteter såsom drift af cafeteria m.m. Ydermere er der tilføjet en sætning til gl. § 3, som handler om forretning, og som er helt ude af sammenhæng med det gamle hovedformål, bevarelse af teksterne. Sætningen lyder:

"Fonden kan til opnåelse af formålet erhverve fast ejendom og etablere datterselskaber".

Denne tilføjelse har ingen sammenhæng eller støtte i noget, som fremgår af Martinus' optegnelser og underskrevne rådsreferater fra årene 1974-1981. For i disse optegnelser fremgår det tydeligt, at Martinus **ikke ønskede en stor organisation endside datterselskaber**. Ikke desto mindre handler hovedparten af ny § 5, stk. 1, i formålsparagraffen fra 2014, nu om erhvervsmæssig virksomhed. Der står:

§ 5, Stk. 1 (2014): De erhvervsmæssige aktiviteter er alle nødvendige forlagsaktiviteter, dvs. at udgive tidsskriftet Kosmos og Martinus bøger på forskellige sprog, samt annoncering og oplysning.

Andre hovedaktiviteter er udlejning af kursusfaciliteter og sommerboliger i Martinus Center i Klint, forlags- og kursusvirksomhed incl. drift af Mariendalsvej 94-96, 2000 Frederiksberg, samt undervisning og de forskellige hertil knyttede serviceaktiviteter, som f.eks. drift af cafeteria m.m.

Martinus Institut oplyser på hjemmesiden, martinus.dk, i "Sommerbrev 2015" følgende:

"[...] Civilstyrelsen besluttede at betragte Martinus Idealfond som erhvervsdrivende. Fonden blev derfor overført til Erhvervsstyrelsen og vedtægterne tilrettet, således at disse kunne matche lov om erhvervsdrivende fonde og denne lovs bestemmelser. [...]

I begyndelsen af firserne blev der i samråd med Martinus selv udarbejdet et sæt love for Martinus Åndsvidenskabelige Institut (Lovene af 25. maj 1982, med rådets kommentarer) –

inden der var stiftet en fond. **Det fremgår heraf, at stifters oprindelige mening aldrig har været at skille fondene ad, men at dette blev gjort af lovgivningsmæssige hensyn.** For at bevare de af Martinus bestemte grundværdier er både gavebrevet fra 18. juni 1980 og lovene fra 25. maj 1982 vedhæftet som bilag til vedtægterne.”

Som det ses, erkender MI efter 18 år med tvillingefondene og efter at have genlæst lovene fra 1982, at det aldrig har været Martinus’ ønske, at der skulle være to fonde, men kun én. Den erkendelse kommer, efter at Civilstyrelsen har fundet ud af, at MI på grund af sine forretningsdrivende aktiviteter hører hjemme under Erhvervsstyrelsen.

Set i bagklogskabens lys var oprettelsen af tvillingefondene allerede fra starten ikke i Martinus’ ånd, fordi de medførte en række uoverskuelige dobbeltregnskaber for Institutet, som var i strid med Martinus’ ønske om åbenhed og gennemskelighed i alt, hvad MI foretog sig. De ”lovgivningsmæssige hensyn”, som MI henviser til som grunden til, at der skulle oprettes to fonde, drejede sig efter alt at dømme om, at MI gerne ville slippe billigst muligt i skat i arvesagerne. Denne måde at tænke på er heller ikke i overensstemmelse med de optegnelser, som Martinus efterlod sig. Hans indstilling var, at man *ikke* skulle stræbe efter skattenedsættelse, for, som Martinus sagde, ”hvem skal ellers betale?”

På baggrund af disse erfaringer kan det undre, at man ved sammenlægningen i 2014 ikke valgte at vende tilbage til de oprindelige 1982-love, som respekterer Martinus’ testamente. I stedet valgte man at fortsætte med den forretningsdrivende Aktivitetsfond, idet man ændrede den hen imod en endnu højere grad af ”forretning”. Hermed har man bevæget sig så langt væk fra den oprindelige fundats fra 1982, at det nærmer sig uigenkendelighed med hensyn til gl. § 2 og gl. § 3.

Vi har ikke fået nogen forklaring på, hvorfor Civilstyrelsen først efter 18 år med tvillingefondene kom frem til at betragte Martinus Idealfond som erhvervsdrivende. Dette fremgik ellers i alle 18 år af Idealfondens formålsparagraf § 3, stk. 2 allernederst, hvor der stod en vigtig tilføjelse om udlejningsvirksomhed:

“[...] Disse aktiver, som ejes af fonden, udlejes til Martinus Aktivitetsfond [...].

Efter denne gennemgang af lovændringerne i 1996 og 2014 er vores konklusion, at ”Fonden Martinus Åndsvidenskabelige Institut” i 2014, kun 35 år efter Martinus’ død, fremstår med en forvansket formålsparagraf og er blevet en forretningsdrivende fond, stik imod Martinus’ optegnelser.

For Martinus var det magtpåliggende, at hans ”Sag” ikke skulle blive en ”forretning”, og man må konstatere, at der er flere af de nye paragraffer, som strider direkte imod dette princip. Fx har den nye fond fået ”en bestyrelse”. Martinus var netop omhyggeligt gået væk fra betegnelsen ”bestyrelse” og erstattet den med betegnelsen ”råd”. Martinus mente, at betegnelsen ”bestyrelse” smagte for meget af ”hierarkisk forretningskultur”.

“Bestyrelsen” kan ifølge 2014-lovene ansætte “en direktør”, hvis opgave det er at ansætte og afskedige medarbejdere. Dette strider imod Martinus’ optegnelser, idet han siger, at “vi skal ikke antage en mand, der skal være direktør”. (Rådsmøde 4/4 1978)

Det var Martinus magtpåliggende, at rådsmedlemmerne forpligter sig til at være formand i et år ad gangen efter anciennitet. Ifølge 2014-lovene har denne bestemmelse måttet udgå, med henvisning til at den ikke er “i overensstemmelse med Lov om Erhvervsdrivende fonde”. Se ny § 10.

Under Erhvervsstyrelsen er der således fra 2014 åbnet op for, at Fonden kan “drive forretning”. Det ses af, at lovene lægger op til, at Martinus Institut skal være en stor organisation med datterselskaber og direktør, hvilket Martinus var direkte imod. Og eftersom Civilstyrelsen er ude af billedet, er der i princippet heller ingen, som holder øje med, om MI holder sig til almennyttig, non-profit forretningsvirksomhed og undlader at “samle økonomisk gevinst til sig selv eller andre”, sådan som der stod i kommentaren til den gl. § 2, som nu ikke eksisterer mere. Den lød:

“Almennyttig” betyder, at Instituttet ikke på nogen måde **skal samle økonomisk gevinst til sig selv** eller andre. Alle de midler, der er til rådighed, skal anvendes til dets egentlige formål udelukkende til gavn for almenheden”.

Vores spørgsmål til Erhvervsstyrelsen er nu følgende

1) Er det muligt inden for “lov om erhvervsdrivende fonde” at genindføre lovene fra 1982?

Det er selvfølgelig særlig vigtigt at få genskabt de fem paragraffer, som Martinus eksplicit skrev ikke måtte ændres. Det gælder først og fremmest § 2 og § 3. Det enkleste ville være at få de nødvendige ændringer ind ved at tilføje nogle nye paragraffer i 1982-lovene eller at tilføje ændringerne i nye stykker i de paragraffer, som gerne må ændres i 1982-lovene.

Hvis dette kan lade sig gøre, vil vi foreslå Rådet på MI at ændre lovene tilbage til dem fra 1982 og forsøge at komme i trit med Martinus’ ønske om en non-profit forretningsvirksomhed igen.

Hvis man grundigt analyserer Martinus’ love fra 1982, var det netop sådan, Martinus ønskede, at institutionen skulle drives. Han ønskede en undervisningsinstitution i Klint, som skulle være så uafhængig og selvstændig som overhovedet muligt i forhold til det danske samfund. Derfor ville han fx ikke have skolen ind under højskolelovgivningen, hvor den ellers ville have kunnet få tilskud. Han understregede, at Instituttet skulle følge landets love og ikke søge om skattebegunstigelser, men “betale enhver sit”. Det hele skulle hvile på “gaveprincippet” og non-profit forretning. Instituttets drift, kursusvirksomhed, oversættelse og bogsalg skulle næsten udelukkende foregå ved hjælp frivillig arbejdskraft. Bøgerne skulle med tiden blive så billige som muligt, “helst gratis”.

Det gennemgående tema i Martinus' optegnelser var, at Institutet skulle stå for en helt ny moral og afstå fra de traditionelle forretningsprincipper. Derfor lagde han i slutningen af sit liv meget vægt på, at forlagsvirksomheden skulle lægges udenfor MI, så MI fik så få ansatte som overhovedet muligt. På den måde ville institutionen ikke blive "belastet" af forretningsprincippet med hensyn til fremstillingen af bøgerne. Dette lykkedes i 1980, året før Martinus døde, idet han fik en aftale med Borgens Forlag om, at de skulle varetage udgivelse og salg af hele hans værk med titlen "Det Tredie Testamente". Borgen opsagde denne aftale for nogle år siden, og MI har ikke fundet et nyt forlag og står nu selv for forlagsvirksomheden. Heldigvis har tiderne ændret sig på dette punkt, så MI ville kunne fremstille bøgerne selv uden lønninger og sælge dem til kostpris, hvis de ønsker at gøre det.

2) Kan man ændre betegnelsen "fond" tilbage til betegnelsen "almennyttig institution"?

Ifølge Martinus' optegnelser blev hans love skrevet til den "**almennyttige institution**", **Martinus Åndsvidenskabelige Institut**. MI har helt unødigt ændret ordet "institution" til "fond". Denne tilsyneladende harmløse ændring kan - set i lyset af den forsvundne § 3 - vise sig at have en vis betydning for eftertiden. Den "almennyttige institution" var nemlig samtidig den fysiske bygning, Institutet på Mariendalsvej, **hvor Martinus' værk, hans manuskripter og symboler skulle bevares for eftertiden.**

Det er derfor absolut nødvendigt, at de oprindelige § 2 og § 3 med kommentarer bliver bragt tilbage i lovene i overensstemmelse med Martinus' testamente. Igennem disse to love har Martinus Åndsvidenskabelige Institut på Mariendalsvej fået tildelt et enestående, unikt ansvar for teksterne, og der synes ikke at være nogen logisk grund til at ændre noget i de oprindelige love.

Herunder ses uddrag af lovene og rådets kommentarer i 1982 af § 2 og § 3. Heraf fremgår tydeligt, at Martinus kort før sin død sikrede sit værk for eftertiden netop igennem indførelsen af disse to love.

1982 § 2, stk. 1, Martinus Institut er en selvejende, almenyttig **institution**.

[Rådets kommentar]

»*Almenyttig*« betyder, at Institutet ikke på nogen måde skal samle økonomisk gevinst til sig selv eller andre. Alle de midler, der er til rådighed, skal anvendes til dets egentlige formål udelukkende til gavn for almenheden.

1982 § 3 Bevare Martinus samlede værker uændret, som de foreligger fra hans side [...],

[Rådets kommentar]

[...] *Tidligere* var hovedformålet »at fremme den frie åndsvidenskabelige forskning og udbrede kendskabet til dens resultater«. Dette er nu ændret, **så det er en forpligtelse for Institutet udelukkende at beskæftige sig med Martinus eget arbejde**. Visse tidligere aktiviteter er derfor faldet væk, f.eks. udgivelse af andre forfatteres værker. [...] **Når blot**

denne forpligtelse findes et eneste sted på jorden, kan alle andre være fuldstændig frit stillet. [...]

Den "bortkomne", oprindelige formålsparagraf, gl. § 3, er nu kommet i søgelyset på grund af en ophavsretssag, som MI har anlagt mod fire af Martinussagens venner, fordi sidstnævnte har genoptrykt Martinus originalværker i protest mod, at MI ikke selv vil gøre det. MI har jo, som det fremgår af 1982-lovenes vigtigste bestemmelse, pligt til at stille det originale uændrede værk - således som det forelå ved Martinus' bortgang - til rådighed. De sagsøgte påberåber sig, at de ikke er erstatningsansvarlige på grund af ordlyden og kommentarerne til § 3 og testamentets § 3.

Derfor er der kommet spotlys på vedtægtsændringerne fra 2014, for det er iøjnefaldende, at der eksisterer en sammenhæng mellem MIs manglende respekt for de oprindelige § 2 og § 3 og det, som nu er sket med både værket og vedtægterne.

De sagsøgte planlægger om nødvendigt at appellere ophavsretssagen til Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg, fordi det drejer sig om almenhedens adgang til originale religiøse tekster. Her vil sagen som bekendt komme til at stå mellem de sagsøgte og den danske stat.

Den eneste instans, der ville kunne påtale, at Martinus' testamente ikke blev overholdt i overensstemmelse med § 3, er jo Erhvervsstyrelsen og/eller Civilstyrelsen.

3) Vil Civilstyrelsen og Erhvervsstyrelsen i så tilfælde komme ind i billedet som den myndighed, der skal bringe orden i lovene?

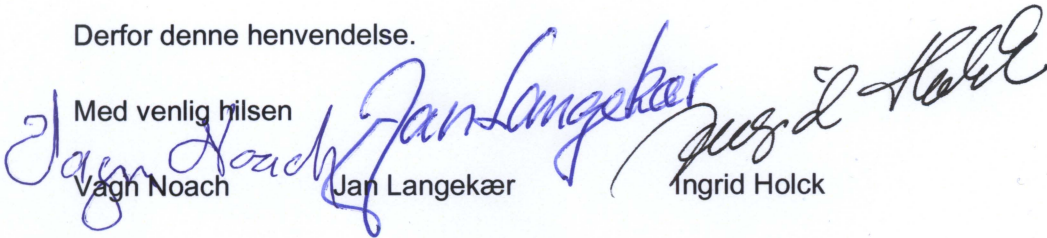
Der har dannet sig en opinion inden for Martinussagens venner, som ønsker at føre MI "tilbage på sporet", hvilket vil sige at få fundatsen bragt tilbage i overensstemmelse med 1982-lovene og få teksterne udgivet i overensstemmelse med Martinus' testamente. Vi har fuld forståelse for, at Martinus' 1982-love stillede store krav til Rådet med hensyn til at tænke "ud af boxen" og opfinde en helt ny måde at drive kursusvirksomhed på indenfor den danske lovgivning. Man famlede så at sige i blinde, og derfor vil vi gerne understrege, at vi anerkender, at MI har gjort deres bedste for at efterleve lovene fra 1982. Men når man analyserer det skred, der skete med lovene i 1996, da man oprettede tvillingefondene, virker det, som om man i Rådet har været tilbøjelige til at overlade fondsbeslutningerne til "professionelle" og ikke har deltaget 100 % i processen.

Faktisk er skredet væk fra idealet om en non-profit virksomhed henimod det traditionelle forretningsprincip sket så langsom og umærkeligt for MI, at mange af Sagens venner ikke har anet uråd. Det samme gælder ophobningen af formue i værdipapirer og de stigende udgifter til lønudbetalinger. Så længe Idealfonden hørte under Civilstyrelsen, var alle trygge, men det faktum, at MI nu er lagt ind under Erhvervsstyrelsen, og udformningen af de nye love fra 2014, har vakt røre blandt Martinussagens venner.

Vi mener, at hvis Erhvervsstyrelsen vil give tilladelse til, at Martinus Åndsvidenskabelige Institut får lovene fra 1982 tilbage, vil tilliden blive genoprettet, og arv og gaver vil igen strømme til Instituttet. Med den formue, MI har samlet, skulle "huslejen" være sikret i en lang årrække, så man ville kunne bygge virksomheden op igen som en non-profit organisation, sådan som Martinus ønskede det.

Derfor denne henvendelse.

Med venlig hilsen

Vagn Noach

Jan Langekær

Ingrid Holck

P.S. Vi har vedhæftet en sammenligning af de vedtægter, som ikke måtte ændres.
"Sammenligningsskema-vedtægter 1982-og-2014"